

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl samosoudcem JUDr. Petrem Poláchem, v právní věci žalobců: **a) N. H.**, nar., **b) H. A.**, nar., **c) nezl. Y. H.**, nar., **d) nezl. S. H.**, nar., všichni státní příslušnost Irácká republika, zajištění v ZZC Bělá, Jezová 1501, 294 21 Bělá pod Bezdězem, zastoupení Organizací pro pomoc uprchlíkům, se sídlem Kovářská 4, 190 00 Praha 9, proti žalované: **Policie České republiky, Krajské ředitelství policie Jihomoravského kraje**, odbor cizinecké policie, oddělení pobytových agend, se sídlem Kounicova 24, 611 32 Brno, v řízení o žalobě proti rozhodnutím žalované ze dne 25.3.2016 č. j. KRPB-74612-12/ČJ-2016-060022-50A a č. j. KRPB-74630-11/ČJ-2016-060022-50A,

t a k t o :

- I. Žaloba **s e z a m í t á .**
- II. Žalobci **n e m a j í** právo na náhradu nákladů řízení.
- III. Žalovanému **s e n e p ř i z n á v á** právo na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci

Žalobci se žalobou domáhali zrušení shora specifikovaných rozhodnutí, jimž byli žalobce ad a) a žalobkyně ad b) podle § 129 odst. 1 ve spojení s § 129 odst. 3 zák. č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o pobytu cizinců“)

zajištění na dobu 32 dnů, tj. ode dne 25. 3. 2016 do 25. 4. 2016, a to za účelem jejich předání podle mezinárodní smlouvy sjednané s jiným členským státem Evropské unie přede dnem 13. ledna 2009 nebo podle přímo použitelného právního předpisu Evropské unie (Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 604/2013 ze dne 26.6.2013), kterým se stanoví kritéria a postupy pro určení členského státu příslušného k posuzování žádosti o mezinárodní ochranu podané státním příslušníkem třetí země nebo osobu bez státní příslušnosti v některém z členských států (dále jen „nařízení Dublin III“ či „Dublinské nařízení“).

II. Žaloba

Žalobci namítali, že rozhodnutí o zajištění nepřiměřeně zasahuje do jejich rodinného a soukromého života a do práva na jejich osobní svobodu a v rozhodnutí nebyl dostatečně posouzen nejlepší zájem dětí. Podle čl. 3 Úmluvy OSN o právech dítěte je zájem dítěte předním hlediskem při jakémkoliv rozhodování o osudu dítěte a správní orgány ho musí mít při rozhodování na zřeteli. Žalovaná v rozhodnutí neuvedla, že se jedná o nejlepší zájem dětí, ale toliko stručně zrekapitulovala podmínky v ZZC. Rovněž v této souvislosti byla nedostatečně posouzena otázka přiměřenosti § 174 a zákona o pobytu cizinců. Umístění dětí do ZZC Bělá pod Bezdězem nemůže být nikdy v jejich nejlepším zájmu, neboť zde dochází k faktickému zbavení osobní svobody, nepřiměřenému zásahu do práva na rodinný a soukromý život a v případě dlouhotrvajícího pobytu v zajištění i k porušení mučení, nelidského nebo ponižujícího zacházení. Žalobci odkázali na judikaturu ESLP. Z napadeného rozhodnutí není přitom zřejmé, zda žalovaná zvažila extrémní zranitelnost nezletilých žalobců, kteří společně s otcem a matkou uprchli před násilím a nebezpečím v zemi původ, mají za sebou měsíce trvající nebezpečnou cestu, čelili nehumánním podmínkám v táborech v Bulharsku a ocitli se na místě, o kterém nic nevědí. Správní orgán měl posuzovat, zda je přiměřené umístění nezletilých žalobců vzhledem k jejich zranitelnosti v ZZC na jeden měsíc a zda by situaci nešlo řešit jinak než zajištěním jejich rodičů.

Žalobci dále namítali, že žalovaná v rozhodnutí jen velice stručně posuzuje aplikaci tzv. alternativ k zajištění dle § 123 b zákona o pobytu cizinců. Odkázali zde na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 18.10.2012, č.j. 7 As 107/2012-40. Nevyužití aplikace mírnějšího opatření by měla být náležitě odůvodněna zejména, protože se jedná o zbavení svobody celé rodiny. Rozhodnutí proto nesplňuje povinnosti náležitého odůvodnění rozhodnutí dle § 68 odst. 3 zák. č. 500/2004 Sb., správní řád (dále jen „správní řád“).

III. Vyjádření žalované

Žalovaná především uvedla, že nezletilí žalobci c) - d) nebyli zajištěni, ale podle § 140 odst. 1 zákona o pobytu cizinců v zařízení ubytování (odkázala na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 30.9.2011, č.j. 7 As 103/2011-54). Ubytovaní nezletilých žalobců v ZZC společně s rodiči bylo pro ně nejlepší možným řešením a zvolený postup odpovídal zájmu dítěte, jak je stanoví čl. 3 Úmluvy o právech dítěte (žalovaná zde odkázala na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 24.7.2014, č.j. 4 Azs 115/2014-37, ze dne 30. 9. 2011, č.j. As 103/2011 a ze dne 17.7.2016, č.j. 1 Azs 39/2015-56). Jejich ponechání mimo ZZC by s ohledem na jejich věk a skutečnost, že se na území ČR nenacházel žádný jejich příbuzný ani jiná osoba, která by se o ně mohla postarat, zcela nemožné. Žalobce ad a) i žalobkyně ad b) souhlasili s tím, aby s nimi byly jejich děti umístěny v ZZC. ZZC je dostatečně přizpůsobeno pro pobyt nezletilých dětí. Rodiny bývají ubytovány v samostatném pokoji s vlastním sociálním zařízením a jídelním koutem. Pokoje si umístění mají uklízet sami, čímž si vytváří neušší prostředí, kde dočasně žijí. Pokud si pokoje neuklíží, provede základní úklid (vytření

podlahy) úklidová služba. Úklidová služba uklízí především společné prostory a sociální zařízení. Umístění mají možnost volného pohybu, včetně vymezených venkovních prostor do 23 hod, kdy se uzavírá vchod hlavní budovy. Po budově se mohou volně pohybovat i v noční době. Rodiny mají možnost se vzájemně navštěvovat, děti si mohou společně hrát. Děti mohou i se svými rodiči uvnitř budovy navštěvovat dětské centrum, případně využít ve venkovních prostorech areálu dětského hřiště, kde jsou umístěny skluzavky, prolézačky, houpačky a pískoviště. K dispozici jsou služby psychologa a pedagoga. Rodičům i jejich dětem jsou dále k dispozici cizojazyčná knihovna, čajovna, tělocvična a výtvarná dílna. Žalobci jsou ubytováni v části zařízení, které je určeno pouze pro rodiny, případně samostatné ženy a jsou tedy odděleni od části zařízení, ve které pobývají samotní muži. PČR provádí ostrahu toliko vně zařízení. Podmínky pro pobyt s dětmi monitorovala i veřejná ochránkyně práv. Ve své zprávě ze dne 5.11.2015 konstatuje, že v ZZC panují diametrálně odlišné podmínky, než zaznamenala při svých návštěvách v srpnu nebo začátkem října (vše dostupné na www.ochrance.cz). Žalovaná se tedy řádně zabývala otázkou zásahu do rodinného a soukromého života žalobců. Žalovaná závěrem k této námitce uvedla, že to byli právě žalobci a), b), rodiče, kteří své nezletilé děti vystavili nelehké životní situaci namísto, aby vyčkali skončení azylového řízení v pobytovém středisku v Bulharsku či Maďarsku, kde jim žádné pronásledování nehrozilo, pokračovali za pomoci převaděčů v nelegální cestě do Německa.

Žalovaná dále uvedla, že její rozhodnutí splňuje požadavky dle § 68 odst. 3 správního řádu a je přezkoumatelné.

IV. Posouzení věci krajským soudem

Primárně se soud zabýval okruhem účastníků soudního řízení na straně žalobců. Z ustálené judikatury Nejvyššího správního soudu (rozhodnutí ze dne 30.9.2011, č.j. 7 As 103/2011-54 a ze dne 17.4.2014, č.j. 2 Azs 58/2014-28) a správního spisu jednoznačně vyplývá, že přestože nedošlo k omezení osobní svobody nezletilých dětí žalobců, byly zcela správně účastníkem řízení o zajištění rodičů (žalobců ad a) a ad b). Dle závěrů Nejvyššího správního soudu obsažených ve výše uvedených rozhodnutích při rozhodnutí o zajištění rodičů, mohou být přímo dotčeny na svých právech na rodinný život jejich nezletilé děti, o které tito cizinci fakticky pečují. Takové děti jsou proto účastníky řízení o zajištění jejich rodičů na základě § 27 odst. 2 správního řádu, neboť mohly být těmito rozhodnutími přímo dotčeny na svém právu na rodinný život. S ohledem na výše uvedené soud konstatuje, že žalobcům ad c), ad d) a ad e) svědčí aktivní žalobní legitimace dle § 65 odst. 2 s.r.s.

Soud k věci dále uvádí následující. Princip nejlepšího zájmu dítěte (čl. 3 Úmluvy o právech dítěte) a slučování rodin, resp. zachování práva na soukromý a rodinný život (čl. 8 Úmluvy o ochraně lidských práv a svobod) je reflektován i Dublinským nařízením (viz k tomu zejm. preambule tohoto nařízení bod 13, 14 a 16). V souladu s těmito principy je zřejmé, že v situaci, kdy jsou zajištěni rodiče nezletilých dětí, je obecně vzato v zájmu těchto dětí, aby s nimi mohli přebývat na stejném místě, jsou-li zachovány základní životní standardy zohledňující potřeby nezletilých. Podobně problém vnímá i relevantní judikatura, z níž krajský soud poukazuje zejm. na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 6. 2015, č. j. 1 Azs 39/2015-56, přístupný na www.nssoud.cz. Jestliže se podle § 130 odst. 1 zákona o pobytu cizinců rozhodnutí o zajištění cizince vykonává v tzv. „zařízení“, pak je třeba usuzovat, že by rodina měla být ubytována společně v jednom zařízení pro pobyt cizinců. V rozsudku Nejvyššího správního soudu dne 17. června 2015, č.j. 1 Azs 39/2015-56 je mj. uvedeno: „[23] Žalovaná i krajský soud v odůvodnění svých rozhodnutí vychází z

rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 7. 2014, č. j. 4 Azs 115/2014 – 37. Soud se zde zabýval obdobnými skutkovými okolnostmi, jaké jsou dány v případě stěžovatelů. K otázce existence alternativ uvedl, že podle § 130 odst. 1 zákona o pobytu cizinců „*rozhodnutí o zajištění cizince se zpravidla vykonává v zařízení*“, přičemž „zařízení“ představuje legislativní zkratku podle § 18 písm. d) bod 2 zákona o pobytu cizinců, jíž je míněno zařízení pro zajištění cizinců. Dále dovodil, že slovo zpravidla v § 130 odst. 1 zákona o pobytu cizinců nelze interpretovat tak, že by správní orgán mohl zcela libovolně uvážít, kam zajištěné osoby umístí. Tomuto závěru odpovídá znění důvodové zprávy k zákonu o pobytu cizinců, podle níž „*institut zajištění, aplikovaný vůči cizincům, má za cíl zejména zabránit cizinci v narušování veřejného pořádku, tj. porušování zákona protiprávním jednáním trvajícím či opakovaným, maření výkonu úředních rozhodnutí a současně zabezpečit dosažitelnost cizince pro realizaci správního vyhoštění jako opatření, které má za cíl vycestování cizince, jehož pobyt na území je v rozporu se zákonem.*“ Dospěl tedy k závěru, že vzhledem k účelu zajištění je zřejmé, že jej nelze realizovat kdekoliv, ale pouze v místě se specifickou kombinací podmínek. Dále soud v tomto citovaném rozhodnutí posuzoval podmínky v ZZC a shledal je vhodnými pro pobyt nezletilých dětí a konstatoval, že stěžovateli navrhovaný výkon zajištění v přijímacím zařízení namísto v zařízení pro zajištění v daném případě není přípustný.

[24] K okolnostem, kdy je spolu se zajištěnými rodiči do zařízení pro zajištění cizinců umísťováno i dítě, se několikrát vyjádřil ESLP, zejm. v rozsudku ze dne 19. 1. 2010 ve věci M. a další proti Belgii (stížnost č. 41442/07) a v rozsudku ze dne 19. 1. 2012 ve věci Popov proti Francii (stížnosti č. 39472/07 a č. 39474/07). V obou těchto rozhodnutích, skutkově velmi podobných nyní projednávané věci, se ESLP podrobně zabýval umístěním nezletilých dětí do detenčních zařízení spolu s jejich zajištěnými rodiči. Zákonost takové situace soud *a priori* nevyloučil, avšak přípustnost takového opatření odvozoval mimo jiné od vhodnosti podmínek panujících v zařízení pro zajištění pro pobyt nezletilých dětí. V rámci přezkumu vhodnosti zařízení pro tam umístěné nezletilé dítě ESLP dospěl k závěru, že je třeba posoudit, zda jde o zařízení obývané primárně dospělými osobami a jestli je v něm silně patrná přítomnost policie. Pozornost věnoval také celkové atmosféře v zařízení (hřiště, dětem přizpůsobené prostory...) a zda v něm probíhají aktivity, které děti zaměstnávají“

Jak plyne z výše citovaného rozhodnutí NSS, tak není vyloučeno, aby děti byly umísťovány do ZZC, je však třeba posoudit vhodnost podmínek v ZZC. Žalovaná v rozhodnutí na str. 3 hodnotí podmínky v ZZC. Uvádí, že ZZC je dostatečně přizpůsobeno pro pobyt nezletilých dětí. Rodiny bývají ubytovány v samostatném pokoji s vlastním sociálním zařízením a jídelním koutem. Děti mohou i se svými rodiči uvnitř budovy navštěvovat dětské centrum, případně využít ve venkovních prostorech areálu dětského hřiště, kde jsou umístěny skluzavky, prolézačky, houpačky a pískoviště. K dispozici jsou služby psychologa a pedagoga. Rodičům i jejich dětem jsou dále k dispozici cizojazyčná knihovna, čajovna, tělocvična a výtvarná dílna. Ve vyjádření k žalobě pak žalovaná připojila i hodnocení dalších okolností (např. provádění úklidu, ostražba objektu, možnost pohybu po areálu apod.). Soud si je vědom, že ZZC Bělá-Jezová byla v minulém roce terčem kritiky, a to zejména ze strany nevládních organizací, tak i státních orgánů, zejm. veřejného ochránce práv (viz k tomu aktuální vyhodnocení situace v tomto zařízení ze dne 13. 10. 2015, které shrnuje kontrolované období od 31. 8. 2015 do 3. 10. 2015, které je přístupné na internetových stránkách této instituce http://www.ochrance.cz/fileadmin/user_upload/ochrana_osob/ZARIZENI/Zarizeni_pro_cizince/2015-rijen-Bela-Jezova-ZZ_vyhodnoceni.pdf), která by měla vyústit v přijetí konkrétních opatření pro zlepšení podmínek v tomto zařízení. Nicméně již v tiskové zprávě veřejné ochránkyně práv ze dne 5. 11. 2015 je uvedeno, že se podmínky pro zadržené cizince zlepšily (dostupné na www.ochrance.cz). Žalobci pak v rámci žalobci netvrdili, že by v ZZC

panovaly takové podmínky pro pobyt dětí, které by znamenaly porušení čl. 3 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod, a nebyly by slučitelné s principem nejlepšího zájmu dítěte ve smyslu čl. 3 Úmluvy o právech dítěte. V tomto směru pak nenavrhli ani žádné důkazy. Soud tedy neshledal tuto námitku důvodnou.

Soud se dále zabýval námitkou, že žalovaný dostatečně nezabýval zvláštním opatřením za účelem vycestování. Soud k tomu uvádí, že dle § 123 odst. 4 zákona o pobytu cizinců policie zvláštní opatření za účelem vycestování neuloží, jde-li o nezletilého cizince bez doprovodu nebo o cizince, u něž je zjevné, že má v úmyslu neoprávněně vstoupit na území jiného smluvního státu. Žalobce ad a) i žalobkyně ad b) shodně uvedli, že v České republice zůstat nechtějí, jejich cílem je zajistit dětem lepší budoucnost a chtěli by se dostat do Německa. Z jejich vyjádření je tedy zřejmé, že mají v úmyslu neoprávněně vstoupit na území jiného smluvního státu (Německa) a proto ani nebylo možné zvláštní opatření za účelem vycestování dle § 123 b uložit.

Soud nadto k věci uvádí, že dle § 123 b odst. 1 zákona o pobytu cizinců *zvláštním opatřením za účelem vycestování cizince z území (dále jen „zvláštní opatření za účelem vycestování“)* je

a) povinnost cizince oznámit policii adresu místa pobytu, zdržovat se tam, každou jeho změnu oznámit následující pracovní den policii a ve stanovené době se na adrese místa pobytu zdržovat za účelem provedení pobytové kontroly,

b) složení peněžních prostředků ve volně směnitelné měně ve výši předpokládaných nákladů spojených se správním vyhoštěním (dále jen „finanční záruka“) cizincem, kterému je zvláštní opatření za účelem vycestování uloženo; peněžní prostředky za cizince může složit státní občan České republiky nebo cizinec s povoleným dlouhodobým anebo trvalým pobytem na území (dále jen „složitel“), nebo

c) povinnost cizince osobně se hlásit policii v době policií stanovené.

K písm. § 123 b odst. 1 písm. a) soud uvádí, že neexistence trvale dostupné adresy skutečného pobytu cizince brání uložení takového opatření, neboť na této dostupnosti je použitelnost opatření založena. K tomu soud uvádí, že žalobce ad a) i žalobkyně ad b) shodně uváděli, že v ČR si nemají možnost zajistit ubytování ani obživu. Uložení opatření dle § 123 b odst. 1 písm. a) je proto vyloučeno. V rámci řízení o zajištění rovněž neuváděli, že by disponovali takovými finančními prostředky, aby bylo možné využít postupu dle § 123 b odst. 1 písm. b), tj. složení finanční záruky. Takovou skutečnost pak netvrdili ani v žalobě. Dle názoru v úvahu by nepřicházelo ani uložení zvláštního opatření dle § 123 odst. 1 písm. c), neboť žalobci neměli možnost si zajistit místo pobytu na území ČR, od čehož je potom odvozena jejich povinnost hlásit se na PČR. Rozhodující, ale je, že dle § 123 odst. 4 vůbec žalobcům nebylo možné zvláštní opatření za účelem vycestování uložit.

V. Náklady řízení

Výrok o náhradě nákladů řízení vychází z ust. § 60 odst. 1 věta první s.r.s., podle něhož nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. V posuzované věci nebyli žalobci úspěšní, proto právo na náhradu nákladů řízení bylo možno přiznat žalované. Jelikož však nebylo zjištěno, že by v souvislosti s tímto řízením

žalované náklady vznikly, a žalovaná je ani nepožadovala, rozhodl soud tak, že právo na náhradu nákladů řízení nepřiznal žádnému z účastníků.

P o u ě n í : Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu. V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

V Brně dne 26. dubna 2016

JUDr. Petr Polách, v. r.
samosoudce

Za správnost vyhotovení:
Běla Kotoučková